

Bu çözüm kitapçığında 75 sorunun çözümü vardır.

1. Para bilimi nümizmatik (Meskukat) ile ilgilenen bir araştırmacının, tarihteki ilk paranın Lidya Kralı Alyattes tarafından bastırılması sebebiyle çalışmalarını Lidyalıların merkezi Sard (Manisa) bölgesinde yapması beklenir. Bu nedenle Batı Anadolu'da çalışmalıdır.

CEVAP D

2. Tarihe yardımcı olan bilim dalları yazısız dönemler ve yazılı dönemlerde tarihe yardımcı bilim dalları olarak iki grupta incelenir. Yazısız dönemlerin aydınlatılmasında tarihe yardımcı olan bilim dalları;

Coğrafya (Yeryüzü Bilimi), arkeoloji (Kazı Bilimi), antropoloji (İrk Bilimi), etnografya (Kültür Bilimi), kimya (C14 Metodu).

Soruda tarih öncesi yani yazısız dönemlerle ilgili olanlar sorulmuştur ancak öncüllerde verilen bilim dalları olan heraldik (Arma bilimi), sicilografi (Mühür bilim) ve toponomi (Yer isim bilimi) yazılı dönemlerin aydınlatılmasında tarihe yardımcı olur.

CEVAP E

3. "Tarihçilerin reisi" ünvanıyla bilinen İsmail Hakkı Uzunçarşılı'nın kaleme aldığı kitap ve makaleleri, Osmanlı tarihi araştırmalarına önemli katkılar yapmıştır. 14 Ocak 1926 tarihinde ilk defa Balıkesir milletvekili olmuş ve Balıkesir milletvekilliği görevini 1950'ye kadar sürdürmüştür. Meclis çalışmalarının yanı sıra 1932-1938 yılları arasında İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümünde dersler vermiş, Üniversite Reformu'ndan sonra, "Ordinaryüs Profesör" olarak Edebiyat Fakültesinde öğretim görevlisi olarak çalışmıştır.

CEVAP A

4. İdealist Tarih Anlayışı

Immanuel Kant tarafından 1714'te yayımlanan makale ile ortaya çıkmıştır. Daha sonra bu görüş Fichte ve Schiller tarafından da savunulmuştur. Bu anlayışa göre insanlar özgürlüklerini kazanabilmek için şahsi özgürlüklerinin bir kısmını devlete verir yani kendi hürriyetlerini kendi istekleriyle sınırlandırır. Bu anlayış materyalizmin tam zıttıdır.

CEVAP D

5. Soruda verilen kelimeler ve okunuşları şöyledir;

- A) **اراماك** : Aramak
 B) **اتانماك** : Atanmak
 C) **آتاماك** : Atamak
 D) **آلدينماك** : Alınmak
 E) **آلديشماك** : Alışmak

CEVAP C

6. Verilen atasözünün doğru okunuşu "Dürüstlük pahalı bir mülktür. Ucuz insanlarda bulunmaz."

CEVAP B

7. Soruda verilen terkibelerin doğru okunuşu şöyledir:

Defterdar: **ضد فتردار**

Selimiye Cami: **صدليمديهجامي**

Nizamı Cedid: **نيزامىجديد**

Kanuni Esasi: **كانونىاساسى**

İslahat Fermanı: **يسلاهااتفرمانى**

CEVAP E

8. Kolonicilik şeklinde kara ticaretini başlatan ilk uygarlık Asurlulardır. Orta Tunç Devri'nde Asurlular Anadolu'da ticareti daha düzenli hale getirmek için Karum adı verilen pazarlar kurmuşlardır. Başkentleri Ninova olan Asurlular, Anadolu'da Kültepe, Alişar ve Boğazköy'de ticaret kolonileri kurmuşlardır. Bu koloniler aracılığıyla yazıyı Anadolu'ya taşımışlardır.

CEVAP C

9. Mezopotamya'da ilk şehir devletlerini Sümerler kurmuşlardır. En önemlileri Ur, Uruk, Kiş, Eridu, Nippur, Zabalam, Lagaş olan bu şehir devletlerine "site" adı verilmiştir. Karkamış ise Hitit ve Asur İmparatorluğu dönemlerinde yaşayan günümüz Gaziantep'te bulunan şehir devletidir.

CEVAP D

10. Ziggurat Antik Mezopotamya vadisinde ve İran'da terası bulunan piramitlere benzeyen tapınak kulesidir. Zigguratlar tahıl ambarı, gözlemevi gibi işlevleri yanında ilk dönemlerde Sümerlerde okul olarak da kullanılmıştır. Zigguratlar için basamaklı mabet tabiri de kullanılmıştır. Babiller de Sümerlerin etkisi altında kalmışlar, tapınaklarına ziggurat adını vermişlerdir.

CEVAP E

11. Soruda verilen mimari eserlerin tamamı Roma Dönemi'nden kalma Anadolu'daki eserlerdir.

Augustus Tapınağı Ankara'da, Sergios ve Bakhos Kilisesi (Küçük Ayasofya) ve Kariye Cami İstanbul'dadır. Doğu Roma sanatının Anadolu'daki en önemli eseri Ayasofya'dır. Bunun yanında Aya İrini Kilisesi Sergios ve Baküs Kilisesi (Küçük Ayasofya olarak bilinir), Efes'teki Meryem Ana Kiliseleri ile Binbirdirek ve Yerebatan Sarnıçları, Ogüst Mabedi, Roma Hamamı, Aspendos Tiyatrosu Doğu Roma Dönemi'nin en önemli sanat ve kültür değerleridir.

CEVAP E

12. Kök Türkler Mukan Kağan Dönemi'nde İpek Yolu'nu hâkimiyet altına almak amacıyla Akhunlara karşı Sasanilerle ittifak yapmışlardır. Sasanilerle araları bozulunca da Bizans ile ittifak yaparak Sasanileri ortadan kaldırmışlardır. İstemi Yabgu Dönemi'nde Sasanilere karşı ittifak kurmak için Bizans'a Maniakh önderliğinde heyet gönderilmiştir. Bu heyet Orta Asya'dan Bizans'a giden ilk heyettir. Bizans'da Zemarkhos adlı elçiyi Kök Türklerle göndermiştir. Bizans'la ittifak yapan ilk devlet I.Kök Türklerdir.

CEVAP A

13. İslamiyet öncesi Türk devletlerinde törenin değişmez kuralları şunlardır:

- Adalet (Könilik) İyilik(Uzluk)
- Eşitlik (Tüzlük) İnsanlık (Kişilik)

CEVAP B

14. Türk Kanunu olarak da bilinen, Asur ve Babiller zamanında da kullanılan müzik aleti kitharadır. İslamiyet öncesi Türk devletlerinde müzikle ilgili bazı kavramlar;

- Obua: Zurna. Kithara: Türk kanunu.
- Kudüm: Davul. Ir, Dule: Şarkı.
- Küg: Beste. Kopuz: Saz.

Çevgan: Ucunda küçük ziller bulunan sopa şeklinde müzik aletidir.

CEVAP D

15. *Göç Destanı*: Uygur hükümdarının Çinlilerle savaşmak için Çin prensesiyle evlenmek istemesini buna karşılık Çinlilerin Uygurlarda kutsal kabul edilen Kutlu Dağ adını taşıyan kayayı istemesi sonucu Uygurlara çöken felaketi ve bunun sonucunda Uygurların Beşbalık bölgesine göçlerini anlatır. Bu destan *Türeyiş Destanı*'nın devamı niteliğindedir. *Göç Destanı*'nın Çin ve İran kaynaklarındaki kayıtlarına göre iki farklı şekilde ortaya çıktığı bilinmekte ise de, aslında bu iki ayrı söylenti birbirinin tamamlayıcısı gibidir.

CEVAP C

16. Bulgar Hükümdarı Almış Han'ın Müslümanlığı öğrenmesi için Abbasi Halifesi El-Muktedi Billah, içinde İbn-i Fadlan'ın da bulunduğu din adamlarını İtil Bulgarlarına göndermiştir İbn-i Fadlan yazdığı "*Rihle (Seyahatname)*" adlı eserinde İtil Bulgarlarından bahsetmektedir.

CEVAP B

17. Soruda özellikleri erilen devlet Hazarlardır. Günümüzde Karaim Türkleri olarak bilinirler. El-Mesûdî'ye göre Hazarlar, Sabar Türklerinin devamıdır ve "Hazar" adıyla Bizanslı ile İranlılar tarafından tanınmışlardır. Bulan Han Dönemi'nde Museviliği benimsemişlerdir.

CEVAP D

18. Oğuzların en kalabalık boyu Çepnilerdir. Çepniler, "Nerede düşman görürse hemen savaşa tutuşan insanlar" olarak bilinirler. Çepnilerin mühim bir kısmı 1240'taki Baba İshak Türkmenlerinin isyanına katılmıştır. Çepni isminin yer aldığı ilk yazılı metin, ilk Türk bilgini olan Kaşgarlı Mahmud'un 1070 yılında kaleme aldığı *Divanü Lügati't-Türk* isimli eserdir.

Kayı boyu Osmanlı'nın, Bayındır boyu Ak Akkoyunluların, Yağlakar boyu Uygurların, Çavuldur boyu ise Çaka Beyliği'nin kurulmasını sağlayan boylardır.

CEVAP A

19. İslamiyet öncesi Türklerde devleti daha iyi idare edebilmek için ülke iki bölüme (sağ-sol, doğu-batı, kuzey-güney) ayrılmıştır (Çifte hükümdarlık sistemi, ikili teşkilat, federatif yönetim). Bu durum egemenlik anlayışının bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Hükümdar merkezde veya doğuda bulunurdu. Batıda yabgu ünvanlı yöneticiler, doğudaki hükümdarın egemenliği altında Töre hükümlerini uygulayarak devleti yönetirlerdi. Türk devletlerinde ilk federatif sistem (ikili yönetim) Asya Hunlarında görülür.

İkili yönetim soruda verilen Uygur hükümdarı Böğü Kağan ile Moyen-Çur arasında uygulanmamıştır.

CEVAP E

20. 682 yılında İkinci Kök Türk Kağanlığı ile Dokuz Oğuzlar arasında yapılan savaş İnekler Gölü Savaşı'dır. Savaştan sonra Kök Türkler, Ötüken'i ele geçirdiler, Dokuz Oğuzların kalıntıları ile birçok Türk boyu Kök Türklerle bağılıklarını bildirdiler. Kutluk Kağan'a ise devleti toparlayan, düzenleyen anlamında İlateriş ünvanı verildi.

Şantan Savaşı: Çinliler ile II. Kök Türkler arasında 720 yılında meydana gelen savaştır.

Kargan Savaşı: 717 yılında Bilge Kağan komutasındaki Kök Türk ordusu ile Uygurlar arasında gerçekleşmiş bir savaştır.

Lavinyon Savaşı: Kıpçaklar ile Peçenekler arasında 1053 yılında yapılan savaştır.

Koalisyon Savaşları: Fransız İhtilali sonrası Avrupalı devletlerin Napolyon'a karşı başlattıkları savaşlardır.

CEVAP C

21. **Elçiler Yılı (Senetül Vüfut) (631):** İslamiyet'e davet için 631 senesinde Hz. Muhammed'in isteğiyle İslam'a davet için birçok yere elçiler gönderilmiştir. Gönderilen elçiler;

Dihyetü'l-Kelbî'yi Bizans Hükümdarı Heraklius'a,

Amr b. Ümeyye ed-Demrî'yi, Habeş Necâşîsi Ashame'ye,

Abdullah b. Huzafe'yi, İran Kisrâsı Hüsrev Perviz'e,

Hâtîb b. Ebî Beltaa'yı, Mısır Mukavkısı Cüreyce'ye

Salit b. Amr'ı, Yemame Vâlisi Havza b. Ali'ye,

CEVAP E

22. Hz. Osman (644-656) İslam dünyasında en uzun süre halifelik yapmış kişidir. Bu dönemde meydana gelen bazı önemli gelişmeler şunlardır:

Tunus, Trablusgarp ve Kıbrıs ele geçirilmiştir.

653 yılında Hazarlar ile Belencer Savaşı yapılırken Bizans ile de Zatüssavari (Yelkenler) Savaşı 655 yılında yapılmıştır. Ancak Mısır 637 yılında Hz. Ömer Dönemi'nde Amr.b.As tarafından ele geçirilmiştir.

CEVAP D

23. Mekke'li müşriklerin Medine İslam Devleti'ni resmen tanıdıkları Hudeybiye Antlaşması'nda Taif halkının iç işlerine karışılmaması maddesi yoktur.

Antlaşma maddelerine göre:

- Müslümanlar, o yıl Kâbe'yi ziyaret etmeyecekler; buna karşılık ertesi yıl hac yapacaklar, Mekkeliler ise hac sırasında şehri boşaltacaklardı.

- Reşit olmayan Mekke'li Müslümanlardan Medine'ye sığınanlar geri verilecekti. Medine'den Mekke'ye sığınanlar ise geri verilmeyecekti.

- Arap kabileleri Mekkeliler ve Müslümanlardan istedikleri tarafı tutabilecekler ancak Mekkeliler ve Müslümanlar kendilerini destekleyen kabilelere herhangi bir yardımda bulunmayacaklardı.

- İki taraf arasında on yıl süreyle savaş yapılmayacaktı.

CEVAP B

24. Soruda verilen terimlerin açıklaması şöyledir;

Tayangu (Hacip): Karahanlılarda hükümdar ile hükümet ve hem de hükümdar ile halk arasındaki teması sağlar.

Yuğruş: Karahanlılarda vezire denir.

Büzürg: Gaznelilerde vezire denir.

İlbaş: Emir-i Ahur, Seyisbaş: Saraya ait ahırların bakımından sorumludur. Hükümdarın atlarını ve savaş atlarını yetiştirir.

Noyan: Moğollarda ordu komutanına denir.

CEVAP D

25. Soruda özellikleri verilen beylik Candaroğullarıdır. Denizci özellikleri, Sinop'ta kurdukları tersanenin Osmanlı Devleti'ne katılması ve geliştirilmesi, Osmanlı donanmasına güç katmıştır. Kastamonu'nun Küre ilçesindeki bakır ocakları, beylik daha Osmanlı İmparatorluğu'na ilhak olmadan önce, Osmanlı İmparatorluğu'nun top üretimi için kullanılmıştır.

I. Kosova Savaşı (1389) sırasında Germiyanogulları, Hamitoğulları, Menteşeoğulları ve Candaroğulları Osmanlı'ya yardım etmiştir. (II. Süleyman Paşa Dönemi) 1460 yılında II. Mehmet'in Trabzon Seferi öncesinde Candaroğulları, Osmanlı İmparatorluğu topraklarına tamamen katılmıştır.

CEVAP B

26. Cengiz Han'ın kurduğu Moğollarda savaşta yararlılık gösteren askerlere verilen toprağa daruga değil sayurgal denir. Daruga ise Moğol devlet teşkilâtında idarî, askerî ve malî yetkilere sahip büyük memurlara verilen ünvanıdır. Yerel hanedanlıklarda hizmet veren çalışanları da denetlemekteydiler.

CEVAP E

27. Anadolu Selçuklu Devleti'nin kurucusu Süleyman Şah Halep topraklarını ele geçirebilmek için Suriye Selçuklu Meliki Tutuş ile girdiği Ayn-ı Seylem Savaşı'nda mağlup olarak ölmüştür. Cenazesi Suriye'de bulunan Caber Kalesi'ne defnedilmiştir. Lozan Antlaşması'na göre burası Türk toprağı kabul edilmiştir. Tutuş ise Halep'i eline geçirerek kendisini Suriye'nin sultanı ilan etmiştir.

CEVAP D

28. **1848 İhtilali:** Bu ihtilalin çıkmasında Avrupa'daki milliyetçilik hareketlerinin güçlenmesi ve Sanayi İnkılabı sonrasında işçi sınıfının birtakım haklar talep etmesi etkili olmuştur. 10 Aralık 1848 seçimlerinde Napolyon Bonapart'ın yeğeni Louis Napolyon yapılan seçimlerle iktidara gelmiştir.

Bu ihtilalle Fransa'da cumhuriyet ilan edilmiş ve işçi hakları genişletilmiştir. Sosyal hukuk kavramı ortaya çıkmıştır. Ölüm cezası kaldırılarak esir ticareti yasaklanmıştır.

Bu ihtilalde Avusturya himaye altında tuttuğu Macar halkına yukarıdaki hakları vermeyince Macarlar ve onlara yardım eden Leh mültecileri Osmanlı'ya sığınmışlardır. Bu durum 1853-1856 Kırım Savaşı'nın bir nedenini oluşturmuştur.

CEVAP C

29. Osmanlı Devleti Orhan Gazi Dönemi'nde ilk olarak Karamürsel tersanesini kurmuştur. Ardından aynı dönemde Balıkesir Edincik'te ve İzmitte tersane kurulmuştur. Yıldırım Bayezid Dönemi'nde de Gelibolu'da tersane açılmıştır. Haliç Tersanesi ise İstanbul'un alınmasından sonra yani Yükselme Dönemi'nde kurulmuştur.

CEVAP D

30. Cezayir'in 1533'te Osmanlı'ya katılmasından sonra Cezayir-i Bahr-i Sefid (Kaptan Paşa Eyaleti) Eyaleti kurulmuş olup bu eyaletin merkezi Gelibolu olmuştur. Beylerbeyi ise Barbaros Hayrettin Paşa'dır.

CEVAP A

31. Kanuni'nin son dönemlerinde başlayıp bastırılan ve II. Selim Dönemi'nde tekrar başlayan isyan Ulyanoğlu İsyanı'dır. Ayaklanma Şattülarap denilen Fırat ve Dicle'nin birleştiği yerden Basra Körfezi'ne kadar uzanan bölgede etkili olmuştur. İsyanın bastırılması için sadrazamlar arasındaki rekabette nisbî bir etkisi görülmüştür.

CEVAP A

32. Lehistan'ın 1670'te Osmanlı'ya bağlı Ukrayna Kazaklarına saldırması ve Kazakların Osmanlı'dan yardım istemesi sonucu Köprülü Fazıl Ahmet Paşa komutasında 1670'te sefere çıkmıştır. Ukrayna'ya giren Osmanlı askerleri Podolya'nın merkezi Kamanıçe'yi ele geçirerek Luiv kentini kuşatınca Lehistan barış istemiş iki devlet arasında 1672 Bucuş Antlaşması yapılmıştır. Kamanıçe Osmanlı Devleti'nin ele geçirdiği son kaledir.

CEVAP B

33. Rusların, Lehistan'ın iç işlerine karışması ve sınır olaylarını gerekçe göstererek 1736'da Kırım'ı işgal etmeleri üzerine padişah I. Mahmut Rusya'ya savaş ilan etti. Savaş sırasında Bosna-Hersek'i Osmanlı'dan geri almak isteyen Avusturya Rusya'ya destek verdi. Savaş sırasında Ruslar, Prut Antlaşması ile Osmanlı'ya verdikleri Azak'ı geri aldılar ve Osmanlı ile savaşan İran'a destek verdiler. Osmanlı Devleti 1737'de Banya Luka Meydan Muharebesi'nde Avusturya'yı, 1739 Lori Burnu Muharebesi'nde ise Rusya'yı mağlup etti. Bu galibiyetlerde Humbaracı Ahmet Paşa'nın orduda yaptığı ıslahatlar etkili olmuştur.

Larga Muharebesi ise 1770 yılında Osmanlı ile Rusya arasında meydana gelen ve Osmanlı'nın mağlup olduğu savaştır.

CEVAP D

34. Eskiden, medrese talebeleri Receb, Şaban ve Ramazan aylarında hem öğrendiklerini tatbik etmek ve pekiştirmek hem de halkın dinî ve ilmi ihtiyaçlarını karşılamak maksadıyla memleketin muhtelif yerlerine dağılırlardı. Bu sosyal ve kültürel faaliyet "Cerre Çıkma" şeklinde ifade edilirdi.

Mülazım: Medrese mezunu olup atanmayı bekleyen kişiye denir.

Tetimme: Fatih Dönemi'nde Sahn-ı Seman Medreselerine öğrenci yetiştiren medrese.

Kapıya Çıkma: Acemioğlanlar Ocağını bitiren kişinin Yeniçeri Ocağına geçmesine denir.

Haşiye-i Miftah: "Otuzlu" medreselerdir.

CEVAP C

35. 1878 Berlin Konferansı'nda ele alınan konulardan biri Osmanlı Devleti'nin dış borçlarını ödemesiydi. 1879'da bir araya gelen taraflar anlaşma kararı aldı. Alınan borçlanma kararlarına göre Rüşum-ı Sitte (altı vergi) adıyla anılan vergileri toplamak üzere Rüşum-ı Sitte İdaresi kuruldu. Bu kurum tuz, tütün, alkol, balık ve ipek böceği kozasından alınan vergiler ile damga vergisinden elde edilen gelirlere el koydu. Rüşum-ı Sitte İdaresinden istenilen sonuç elde edilemedi. Bunun üzerine Osmanlı borçlarının ve borç faizinin tek elden ödenmesi fikri ortaya çıktı. Osmanlı Devleti, alacaklı tarafların temsilcilerini İstanbul'a çağırdı. 1881'de yapılan toplantılar bir anlaşma ile sonuçlandırıldı. Bu anlaşmada alınan kararlar hicri Muharrem ayında ilan edildiğinden, "Muharrem Kararnamesi" adıyla anıldı. Bu kararname ile Rüşum-u Sitte İdaresi Düyun-u Umumiye İdaresine dönüştü.

CEVAP B

36. Osmanlı İmparatorluğu'nda gerçekleşen, Türk siyasi tarihi içinde ilk kurulan siyasi parti niteliğindeki Fedâiler Cemiyeti tarafından planlanan, 14 Eylül 1859 günü bir ihbar sonucu ortaya çıkarılan, amacı Abdülmecid'i devirip Abdülaziz'i yerine tahta geçirmek olan başarısız darbe girişimine Kuleli Olayı denir.

CEVAP A

37. Balkan uluslarından olan Sırlar, Bulgarlar ve Yunanlar arasındaki kiliseler meselesinin 9 Temmuz 1910 tarihli "Kiliseler Kanunu" ile çözülmesi bu ulus devletlerin Osmanlı İmparatorluğu'na karşı ortak hareket etmelerini kolaylaştırmıştır. Bu durum Osmanlı Devleti'nin I.Balkan Savaşı'nda mağlup olmasına sebep olmuştur. Bununla "ihtilafli kilise, mektep ve mukaddes yerlerde hangi unsurun nüfusu çok ise ona aittir" esası kabul edilmiştir.

CEVAP E

38. Alman Dışişleri Bakanı Zimmerman, ABD'ye karşı Meksika'ya ittifak önermiştir. İttifak önerisi mektuplarının ortaya çıkması ABD'nin savaşa girmesini zorunlu kılmıştır. Bu olaya Zimmerman Olayı denir.

CEVAP A

39. Mustafa Kemal Suriye'den döndükten sonra Anadolu'ya geçmek için fırsat aradığı sırada Samsun (Vezir-köprü) bölgesinde Pontus Rum çetelerinin Türk-Müslüman halka saldırılarına artmıştı. İngiltere ise bölgede sükûnetin sağlanamaması durumunda 7. Maddeye dayanarak bölgeyi işgal edeceğini bir nota ile bildirmiştir. Padişah Vahdettin bölgede asayişin sağlanması amacıyla Mustafa Kemal'i Doğu Anadolu'daki IX.Ordu Müfettişliğine tayin etmiştir. Müfettişlik görevinin yetki alanları Erzurum (Merkez), Sivas, Trabzon, Erzincan, Van, Samsun illerini kapsamaktaydı. 15 Haziran 1919'da IX. Ordu 3.Ordu'ya çevrilmiştir.

CEVAP E

40. 14 Mayıs günü İzmir'in Yunanlar tarafından işgal edileceği halk tarafından öğrenildi. Redd-i İlhak Cemiyeti bu işgali protesto etmek için bildiriler yayımladı. 14 Mayıs gecesi İzmir aydınları tarafından bir protesto mitingi düzenlendi. Bu miting "Maşatlık Mitingi" olarak bilinir ancak amacına ulaşmamıştır.

CEVAP B

41. 23 Temmuz-7 Ağustos 1919 tarihleri arasında toplanan Erzurum Kongresi'nin amacı Doğuda bir Ermeni devletinin kurulmasını engellemektir. Amasya Genelgesi'nde toplanılmasına karar verilen bu kongrede bulunan bazı temsilciler Rauf Orbay ve Mustafa Kemal Paşa'nın katılmasını istemediler. Mandacılığı savunan bu kişilerin bahanesi ise doğu illeri adına toplanan bu kongrede "Doğulu olmayan katılmamalı" mantığıydı. Cemiyet üyesi ve delege olmadıkları için kongreye katılamayacak olan Mustafa Kemal Cevat Dursunoğlu'nun istifasıyla, Rauf Orbay ise Kâzım Yurdalan'ın istifası üzerine kongreye katılabilmişlerdir.

CEVAP C

42. Amasya Görüşmeleri'nden sonra genel durum değerlendirilmesi yapmak amacıyla Sivas Lisesinde Mustafa Kemal ile kolordu komutanları ve valiler arasında görüşmeler yapılmıştır. Yapılan görüşmeler sonucunda Son Osmanlı Mebusan Meclisinin İstanbul'da toplanmasının kabul edilmesine ve Temsil Heyetinin Erzurum'dan Ankara'ya taşınmasına karar verilmiştir. Mustafa Kemal Paşa İstanbul'un tehlikeli olduğunu belirtmesine rağmen özellikle Kâzım Karabekir İtilaf Devletlerinin meclise yapacağı herhangi bir müdahalenin ulusal anlamda Millî Mücadele'yi güçlendireceğini belirtmesi meclisin İstanbul'da toplanmasının kabul edilmesini sağlamıştır.

CEVAP A

43. Millî Mücadele Dönemi'nde I.TBMM'nin imzaladığı antlaşmalardan özellikle Rusya ile yapılan antlaşmalarda Boğazlar ile ilgili madde bulunmaktadır. Soruda verilen antlaşmalardan Moskova Antlaşması I.İnönü sonrası, Kars Antlaşması ise Sakarya Meydan Muharebesi sonrası Rusya ile yapılmıştır. Fransa ile yapılan Ankara Antlaşması'nda Boğazlar ile ilgili madde yoktur.

CEVAP E

44. Batı Cephesi Komutanlığı tarafından, Yunanistan'ın Batı Anadolu'yu işgali sırasındaki yıkımlarını incelemek üzere 1921-1922 döneminde oluşturulan, içinde Yakup Kadri Karaosmanoğlu, Halide Edip Adivar, Yusuf Akçura ve Falih Rıfkı Atay gibi yazarların da bulunduğu heyet Tetkik-i Mezalim Heyetidir. Bu çalışmalar sırasındaki izlenimlerinden yola çıkarak Halide Edip 1923'te *Vurun Kahpeye*'yi; Yakup Kadri de 1932'de *Yaban*'ı yazmıştır.

CEVAP D

45. Türk bayrağı taşıyan Bozkurt gemisiyle Fransız bayrağı taşıyan Lotus gemisinin Midilli Adası yakınlarında çarpışmasında Fransızların Osmanlı Dönemi'nde olduğu gibi ülkemizde izinsiz ticaret yapmak istemesi etkili olmuştur. Çünkü Fransız tüccarlar 1536'da yapılan Ahd-i Atik Antlaşması'ndan beri vergisiz ve izinsiz Osmanlı topraklarında ticaret yapabiliyorlardı. Bu durum sonucu 1 Temmuz 1926'da çıkarılan Kabotaj Kanunu ile ülkemizdeki ticaret hakkının Türk gemilerine bırakılması kapitülasyon kalıntılarının temizlendiğini göstermektedir. Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarih Denizcilik Bayramı olarak kutlanır.

Mahmut Esat Bey'e bu olaydaki başarısından dolayı "Bozkurt" soyadı verilmiştir.

Türkiye'nin lehine çözülen ilk uluslararası hukuk davasıdır.

CEVAP E

46. İzmir'de suikast girişiminde bulunan faillerin yakalandığı bilgileri, 18 Haziran günü *Hâkimiyet-i Milliye* gazetesinde yayımlanan bir bildiri ile kamuoyuna duyuruldu. İstiklâl Mahkemesinin Anadolu Ajansına verdiği listeye göre ilk tutuklama dalgasında Ankara, İzmir ve İstanbul'da toplam kırk dokuz kişi tutuklanmıştı ve bazılarına idam cezası çıkmıştı. Yargılananlar arasında Ali Fuat Cebesoy, Kâzım Karabekir, Cafer Tayyar Paşa, Bekir Sami Bey, Rüştü Paşa, Rauf Orbay, Refet Bele, Adnan Adivar bulunmaktadır.

CEVAP E

47. II. Dünya Savaşı'nın çıkma ihtimali üzerine Fransa, sömürgesi olan 1936'da Suriye ve Lübnan'a bağımsızlık verdi. Bu arada Hatay'ı Suriye'ye bıraktı. Hatay'ın Suriye'ye verilmesini kabul etmeyen Türkiye, 9 Ekim 1936'da Fransa'ya verdiği bir notayla Suriye ve Lübnan'a yapıldığı gibi İskenderun Sancağı'na da bağımsızlık verilmesini talep etti. Fransa'nın olumsuz cevabı üzerine sorun Milletler Cemiyetine havale edildi. Milletler Cemiyeti ise Fransa'nın da iznini alarak İsveç, Norveç ve İtalya'dan oluşan üç gözlemciyi bölgeye gönderdi.

Yapılan çalışmalar neticesinde İsveçli gözlemci Sander, kendi adıyla bilinen raporunu hazırladı. Rapor doğrultusunda oluşturulan Uzmanlar Komitesi'nin çalışmalarıyla İskenderun'un iç işlerinde bağımsız, dış işlerinde Suriye'ye bağlı olması kabul edildi.

CEVAP A

48. Atatürk Dönemi Türk Dış Politikası olarak adlandırılan dönemde Milletler Cemiyetinde görüşülen konular: Boğazlar meselesi, borçlar sorunu, nüfus mübadelesi, Bozkurt-Lotus Olayı, Musul meselesi ve Hatay sorudur. Soruda en önemli çeldirici borçlar meselesidir. Akademik kaynaklar borçlar meselesi görüşülürken Milletler Cemiyetine Tevfik Rüştü Bey'in katıldığını ve 1924'te Düyun-u Umumiye borçlarının taksiti için bir heyetin Milletler Cemiyetine gittiğini ifade etmektedir.

CEVAP D

49. Avusturya, Prusya, İngiltere ve İspanya'dan oluşan devletler, Fransız İhtilali'nin getirdiği fikirleri ülkeleri için tehlikeli gördüler. Bu yüzden bu ülkelerle Fransa arasında 1793-1815 yılları arasında İhtilal Savaşları adı verilen savaşlar yaşandı. Yapılan beş koalisyon savaşının ikincisine Osmanlı Devleti de katılmıştır. III. Koalisyon Savaşı'ndan sonraki gelişmeler Napolyon Savaşları olarak bilinmektedir.

CEVAP B

50. Berlin Konferansı (1884) sonrasında Batı Avrupa ülkelerinin Afrika kıtasının tamamını sömürgeleştirmek için yarışa girdikleri Afrika'ya hücum döneminde, Fransa ve İngiltere'yi bugünkü adı Kodok olan şehirde karşı karşıya getiren uluslararası bunalımın adı Faşoda Krizi'dir.

CEVAP A

51. 1935 Türkiye genel seçimlerinde aday olarak ilk kadın milletvekilleri içinde Meclise giren 17 kadın arasında yer almış kişi Satı Çırpan'dır. "Satı Kadın" olarak bilinen Çırpan, 1890 olan doğum yılını Atatürk ile karşılaşmasında "Sen Samsun'a çıkmadan önce yaşamıyorduk ki" sözleri ile 1919 olarak söylerken, Atatürk ise Satı Kadın için "İşte mebus olacak kadın" ifadelerini kullanmıştır.

İlk kadın belediye başkanı Sadiye Hanım'dır. İlk kadın muhtar Gül Esin olup, Aydın'ın Çine İlçesi, Karpuzlu Bucağının muhtarlığını yapmıştır. Ülkemizin atanmış ilk kadın muhtarı ise Meliha Manço'dur. Meliha Manço, 1932 yılında Atatürk'ün Yalova'nın Gacık Köyü'ne yaptığı ziyaret sırasında atama yoluyla muhtar ilan edilmiştir.

İlk kadın opera sanatçımız ise Semiha Berksoy'dur.

CEVAP C

52. Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulduğu dönemde toplumda okur - yazar oranı düşüktü. Atatürk, Türk toplumunun eğitim seviyesini yükseltmek istiyordu. Bu isteğinin ancak Türk diline daha uygun olan Latin harflerinin kabulü ile mümkün olabileceğini düşünüyordu. Arap harflerinin Türkçeye uyarlanmasıyla kullanılan yazı sisteminden Latin harflerinin Türkçeye uyarlandığı Türk alfabe sistemine geçilmesi kararı alındı. 1 Kasım 1928'de TBMM yeni Türk harflerini kabul etti. Bu kararın alınmasında Azerbaycan'ın Latin alfabesine dayalı bir eğitim sistemini kabul etmesi de etkili olmuştur.

CEVAP E

53. Mustafa Kemal Paşa tarafından 8 Nisan 1923 tarihinde *Dokuz Umde* adında yayımlanan ve Halk Fırkasının çalışma esaslarını belirleyen detaylı maddeler içerisinde kadınlara siyasi hakların verilmesiyle ilgili bir madde yoktur.

CEVAP B

54. Osmanlı Devleti'nden kalma tekke ve zaviyeler halkın dinî duygularını istismar ediyor ve yapılan inkılâplara karşı çıkıyorlardı. Medreselerin kapatılmasından sonra da Şeyh Sait İsyanı'nda etkili olmalarından dolayı çıkarılan kanunla tekke, zaviye ve türbeler kapatılmıştır. Bu açıdan bakıldığında laiklik ile ilgilidir. Ayrıca aynı kanunla türbedarlık, şeyhlik, dervişlik, müritlik, dedelik gibi ayrıcalık ifade eden dinî ünvanların kullanılması yasaklanmıştır. Bu sebeple halkçılık ile de ilgilidir.

CEVAP D

55. Mustafa Kemal'i Manastır Askeri İdadisinde etkileyen ilk kişi tarih öğretmeni Topçu Kolağası Mehmet Tevfik Bilge'dir. Atatürk'ün: "Kendisine minnet borcum var, bana yeni bir ufuk açtı." dediği Mehmet Tevfik, derslerinde Fransız İhtilali ile diğer ihtilal ve fikir hareketlerinden söz ederek Mustafa Kemal'de tarihe karşı ilgi uyandırmıştır.

CEVAP A

56. Romalıların Bahtiyar Arabistan olarak adlandırdığı ve Arap Baharı'nın da etkisiyle 27 Ocak 2011'de devlet başkanı Ali Abdullah Salih'i devirmek için halkın ayaklandığı ülke Yemen'dir. Yemen Devrimi olarak adlandırılan bu olay sonrasında iç savaşa dönüşmüştür.

CEVAP C

57. Irak lideri Saddam Hüseyin, Kuveyt'ten talep ettiği ekonomik gerekçelerin yerine getirilmediği bahanesiyle 2 Ağustos 1990 günü Kuveyt topraklarına girerek bu ülkeyi kendi topraklarına kattığını ilan etti. Irak'ın, verilen süre içerisinde kuvvetlerini çekmemesi üzerine, BM bölgeye müdahale kararı aldı. 28 Şubat 1991'de Irak'ın ateşkes isteğinde bulunması üzerine Koalisyon Güçleri kara hareketini durdurdu. Mayıs 1991'de, 36. paralelin kuzeyini kontrol altında tutmak ve Irak'ın ateşkes koşullarına uyup uymadığını kontrol etmek için uluslararası "Çekiç Güç" kuruldu. Merkezi Türkiye'deki İncirlik Üssü olan bu güç; Amerikan, İngiliz, Fransız ve Türk hava birliklerinden oluşuyordu.

Çetnik: II. Dünya Savaşı'nda Alman işgaline karşı Sırpaların oluşturduğu örgüttür.

Ustaşa: Yugoslavya'nın Almanlar tarafından işgali sonrası Hırvatların kurdukları örgüttür.

Kolhoz: SSCB'de tarım sektöründe örgütlenen "kollektif tarımla" uğraşan birliklere denir.

CEVAP B

58. Ermeniler, II. Dünya Savaşı sonrasında Doğu Anadolu'da devlet kurmak için 4T olarak adlandırılan bir plan doğrultusunda hareket ettiler. Bunlar; Tanıtım, Tanınma, Toprak ve Tazminat'tır. Bu amaçlarını gerçekleştirmek için Agop Agopyan önderliğinde 1975'te Lübnan iç savaşı sırasında Beyrut merkezli "Ermenistan Kurtuluşu için Ermeni Gizli Ordusu" adı verilen ASALA adlı terör örgütünü kurdular. Örgüt 1975'ten 1994'e kadar devam ettiği terör faaliyetlerinde çoğu diplomat olan 35 Türk vatandaşımızı şehit etmiştir. 27 Ocak 1973'te öldürülen Türkiye'nin Los Angeles Başkonsolosu Mehmet Baydar, ASALA tarafından şehit edilen ilk diplomattır.

CEVAP A

59. 1974'te Türk Silahlı Kuvvetleri'nin gerçekleştirdiği Kıbrıs Harekâtı sırasında Türk Hava Kuvvetleri tarafından dost ateşle batırılan Türk Deniz Kuvvetleri gemisinin adı TCG Kocatepe (D-354)'dir. Hava ile deniz kuvvetleri arasındaki yanlış haberleşme sonucu Rum gemisi zannedilerek batırılmıştır. TCG Kocatepe (D-354)'de 54 mürettebat ve 13 deniz piyadesi olmak üzere toplam 67 personel şehit düşmüş ve 21 Temmuz ya da 22 Temmuz'da TCG Kocatepe batmıştır.

CEVAP C

60. Çin Halk Cumhuriyeti, Rusya, Kazakistan, Kırgızistan ve Tacikistan'ın 1996 yılında oluşturdukları iş birliği teşkilatına Şangay Beşlisi adı verilmiştir. Merkezi Çin'in Pekin şehridir. 2001'de Özbekistan'ın katılımıyla üye sayısının altıya çıkmasıyla teşkilatın adı Şangay İşbirliği Örgütü 9 Haziran 2017'de Nur-Sultan'da gerçekleştiren zirvede Hindistan ve Pakistan da örgüte katılmıştır.

CEVAP D

61. Tarih Dersine Yapılandırmacı Bir Örnek (Littledeyke & Huxford)

Yönlendirme: Çalışmada kullanılacak nesne öğrencilerin dikkatini çekecek ve merak uyandıracak şekilde sunulmalıdır. Sınıfa kapalı kutu içerisinde getirilebilir.

CEVAP B

62. Paragrafta vurgulanan beceri "Tarihsel Analiz ve Yorum Becerisi"dir.

CEVAP C

63. Eseri verilen tarih eğitimcisi İsmayıl Hakkı Baltacıoğlu'dur.

CEVAP A

64. Senkronizm (Eş zamanlılık)

- Tarihi olayların aynı zaman içerisinde gerçekleşmesi.
- Birinci Dünya Savaşı'nda birçok cephede aynı anda savaşılması buna örnek verilebilir.
- Tarihi olayların hepsi birbiri ile her zaman ardışıklık arz etmeyebilir.
- İşte bu durumda karşımıza aynı zaman diliminde gerçekleşen birçok tarihi olay ortaya çıkar ki bu durum da eş zamanlılık olarak değerlendirilir.

CEVAP E

65. Tarihsel Empatinin Uygulama Aşamaları (Foster ve Yeager)

1. Tarihsel olayın tanıtımı
2. Tarihsel olayın kronolojik bilgisinin anlatımı
3. Çeşitli tarihsel kanıt ve yorumların analizi
4. Elde edilen bilgilerden yola çıkarak tarihin yeniden canlandırılması

CEVAP B

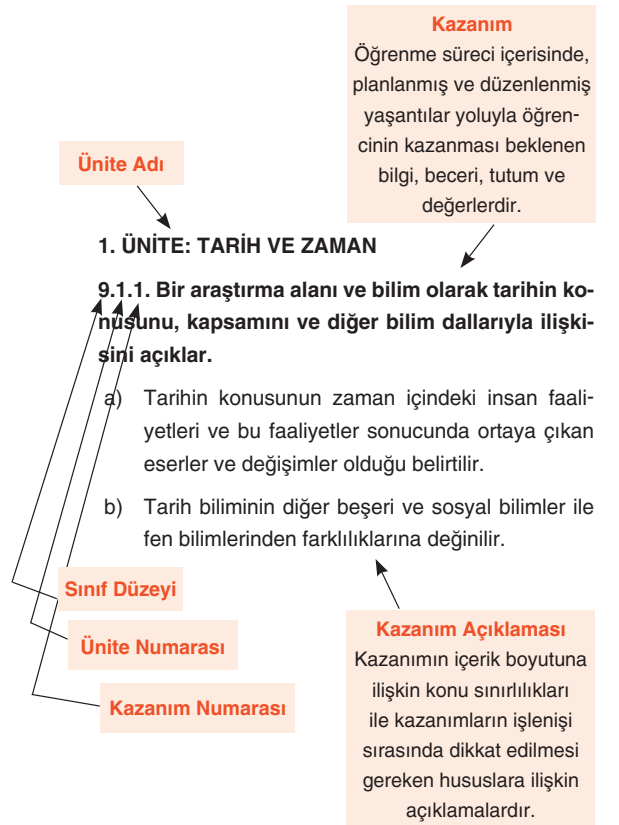
66. Otantik Biyografi

Bireyin hayatıyla ilgili tamamen doğru ve gerçek bilgilere dayalı olarak yazılan biyografidir.

CEVAP D

67.

CEVAP C

68. Ders Kitabı	Forma Sayıları*	Kitap Ebadı
9. Sınıf	14	19,5x27,5
10. Sınıf	16	19,5x27,5
11. Sınıf	17	19,5x27,5

- Forma sayıları üst sınır olarak yazılmış olup daha az da olabilir.

CEVAP A

69. * Değer eğitiminde dikkati, düşünceyi ve ayırt etmeyi gerektiren bir analizdir.(Değer Analizi)
- * Öğrenciyi ahlâki ikilemeyle karşılaştırır ve diğer öğrencilerin verilen örnek olayla ilgili söylediklerini duyma fırsatı verir.(Ahlaki Muhakeme)

CEVAP D

70. “Teknolojide yetkinlik bilgi ve iletişim teknolojilerinden güvenli ve eleştirel faydalanmaktır.” ifadesi dijital yetkinlik kapsamındadır.

CEVAP E**71. Bilinenden Bilinmeyen İlkesi**

Ön öğrenmeler ve hazırbulunuşluk göz önünde tutularak bilişsel ve duyuşsal tutumu geliştiren ilkedir. Bilidiğinin üstüne bilinmeyenin eklenmesiyle özgüven artırıcı bir ilke olarak karşımıza çıkar. Öğrencinin eski bilgilerle yeni bilgiler arasında köprü kurmasını sağlar ve anlamlandırmayı gerçekleştirir.

CEVAP C**72. Tarihi Mekân Algısı**

- Tarih öğretmenin derslerini tarihî mekânlarda anlatması öğrencilerin kalıcı öğrenmeleri açısından önemlidir.
- Bunun için etkili mekânlar “müzelerdir”
- Tarih öğretmenin ilgili kazanım kapsamında dersini, konu da geçen tarihi mekânda işlemesi buna örnek verilebilir.

CEVAP D**73. Romantik Evre (9-15)**

- Öğrencinin ergenlik dönemine girdiği bu evre, onun artık kendini ve dünyayı sorgulamaya başladığı bir dönemdir.
- Öğrenci romantik evrede geçmişini sorgulamaya başlar. ‘Ben kimim?’ ‘Benim atalarım kimlerdir?’ gibi soruları kendine sorar.
- Romantik evrede dünyayı sorgulayan öğrenciler, farklı toplumlara karşı ilgi duymaya başlarlar. Bu ilgi kimi zaman olumlu kimi zaman olumsuz olabilir.
- Örneğin; Fransız aksanına olan hayranlığı yüzünden öğrenciler Fransız kültür medeniyetine karşı ilgi duymaya başlayabilirler
- Romantik evrede oluşan bu ilgi kimi zaman da olumsuzdur. Örneğin; Türk milletinin tarihin başlangıcından beri var olduğunu bilen kişi, Fransız halkının birkaç yüzyıllık bir millet olması karşısında hayal kırıklığı yaşayabilir. Bu durum kendi milletine daha yakın ilgi duymasına yol açabilir.
- Romantik evre öğrencilerin en çok kitap okudukları evrelerdendir. Kendini ve dünyayı sorgulayan öğrenciler bu evrede okudukları romanlar sayesinde bazen kendi toplumlarına bazen de farklı toplumlara karşı daha fazla ilgi duyarlar. Özellikle romantik öyküler yoluyla bu bağı güçlendirirler.

CEVAP E**74. Kazanım**

Öğrenme süreci içerisinde, planlanmış ve düzenlenmiş yaşantılar yoluyla öğrencinin kazanması beklenen bilgi, beceri, tutum ve değerlerdir.

CEVAP A**75. 9. SINIF ÜNİTE, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI 1.ÜNİTE: TARİH VE ZAMAN**

9.1.1. Bir araştırma alanı ve bilim dalı olarak tarihin konusunu, kapsamını ve diğer bilim dallarıyla ilişkisini açıklar.

- A) Tarihin konusunun zaman içindeki insan faaliyetleri ve bu faaliyetler sonucunda ortaya çıkan eserler ve değişimler olduğu belirtilir.
- B) Tarih biliminin diğer beşerî ve sosyal bilimler ile fen bilimlerinden farklılıklarına değinilir.

CEVAP A